

Ilustració Catalana

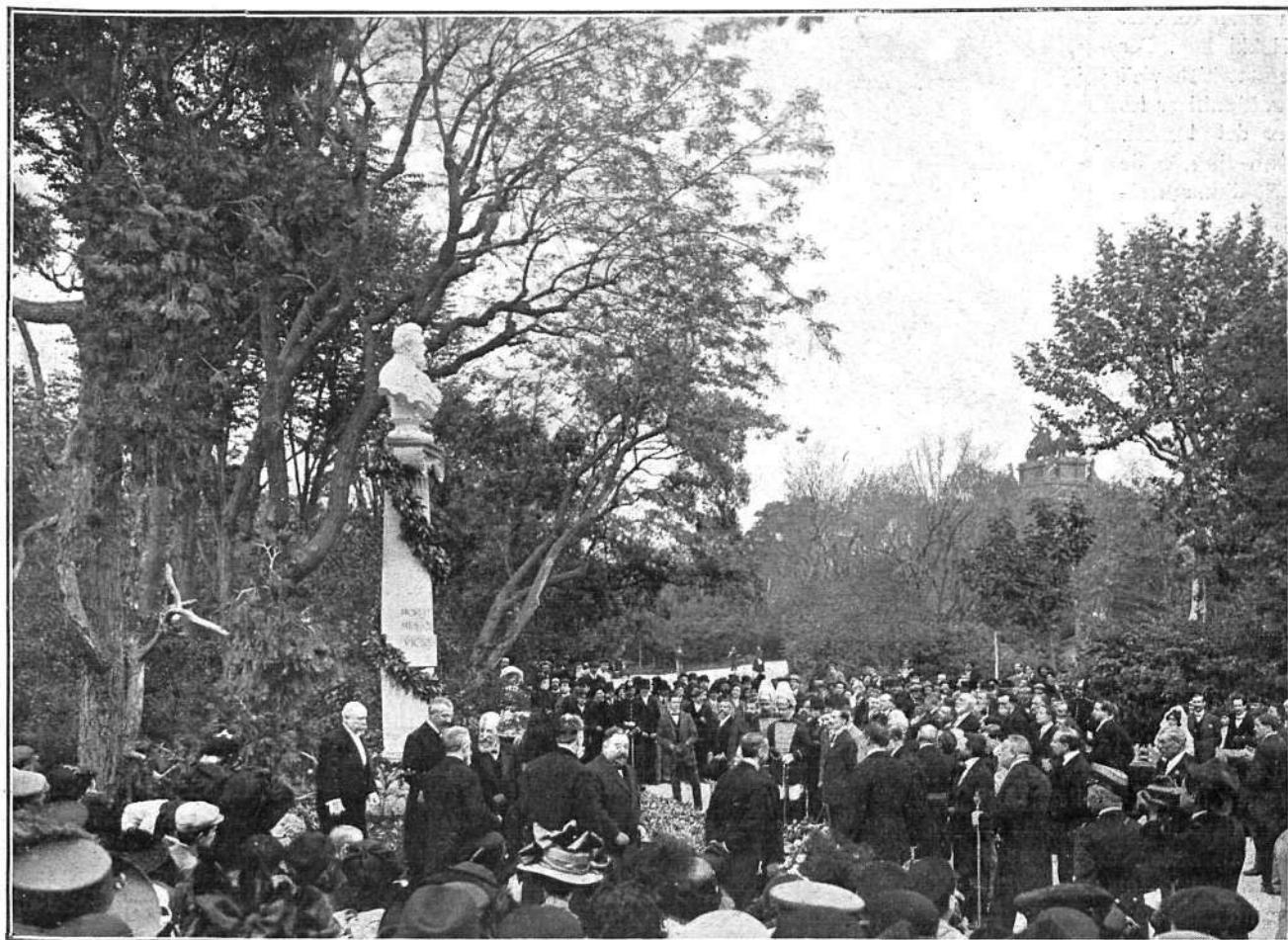
REVISTA SETMANAL ILUSTRADA

ANY VIII

BARCELONA 8 MAIG 1910

N.º 361

INAUGURACIÓ DEL BUST D'EN VICTOR BALAGUER AL PARCH DE BARCELONA
Pedestal del Arquitecte Puig y Cadafalch — Escultura de Manel Fuxà

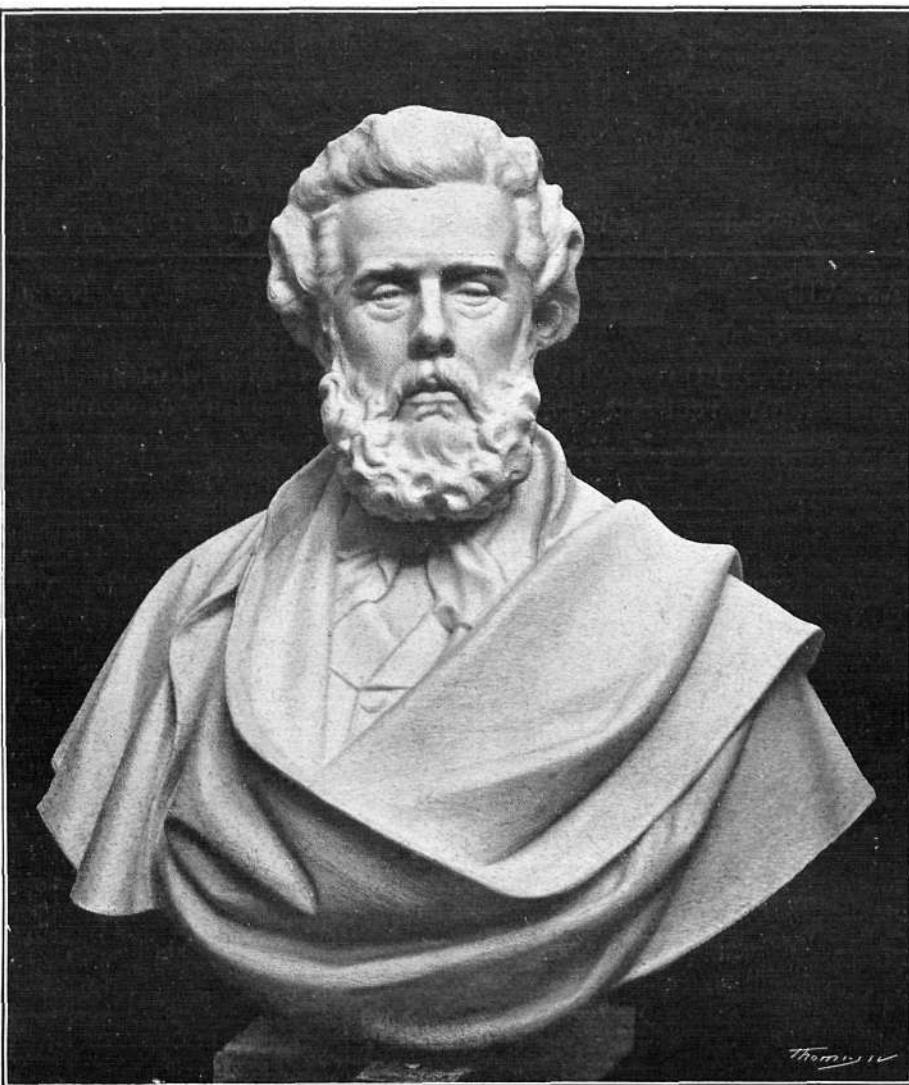
ACTE DE DESCUBRIR EL MONUMENT. EL PRESIDENT DE LA COMISSION ERECTORA FENTNE ENTREGA A LA CIUTAT
(Ballell f.)

CRONICA

Turquía y l'Albania. — El Govern turch es una demostració vivent de la sabiduría popular que diu que poch extreny qui molt abrassa. Un veritable prurit de reformes sembla haver atacat al Gabinet de Hakkı Bey. Per un costat hi havia'l desitx d'unificar les rasses del Imperi. Per un altre, el de dotarlo d'una marina poderosa. Se tenia d'affirmar la sobirania a Creta y a Trípoli. Calia reformar el sistema tributari. Precisava ferse respectar a Persia. En fi, eren necessaries tantes coses que'l més plè de bona voluntat se hauria sentit defallir. Veritablement no son les intencions de fer be lo que ha mancat al Govern de Constantinopla. Pero'ls fets poden més que'ls homes y no hi hà qui'ls torsi. En primer lloc, el conflicte de religions, de llengües y de civilisacions a Turquía es prou a desarmar totes les energies dels governants que vulguin ferne un Estat a la europea. En segon lloc: se tracta d'un país pobre, ignorant, atrassat y indolent que no pot imposarse grans sacrificis ni posarse a potència de primer ordre. Tot plegat explica les immenses dificultats ab que han topat els Ministres regeneradors. ¡Y si al menys aquests s'entenguessin! Pero' no. Els diputats per una banda, el Comité Unió y Progrés per altra, els entrebanquen d'aytal modo, qu'es una maravella, no com no fan res, sinó com arribar a fer quelcom. En pochs dies dos incidents, un de gros y un altre de petit, tots dos igualment significatius, han vingut a probar lo esgavellat del organisme de Govern otomà.

L'incident gros es la insurrecció d'Albania. Dies passats donavem compte de lo malament que se presentava la situació al país dels arnautes y'ls sgipetars. Els fets ens han donat la rahó.

BUST D'EN VÍCTOR BALAGUER, ESCULTURA DE FUXÀ

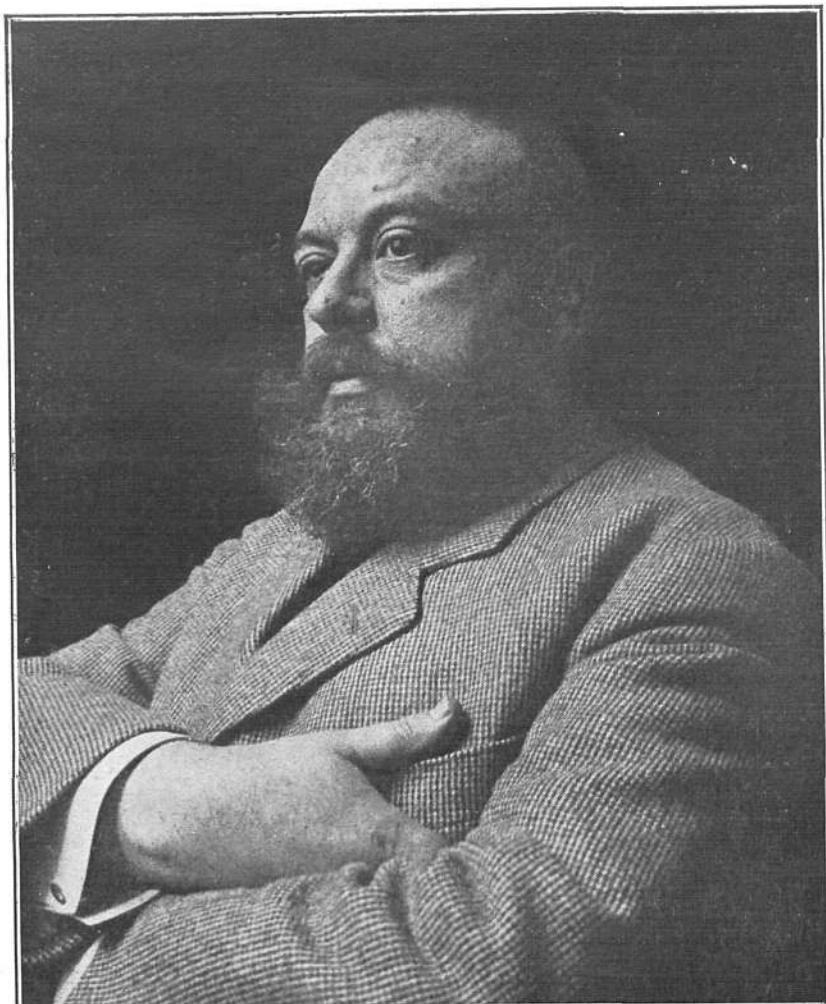

EDUARD LIDFORS, † A ES FOCOLM EL 9 D'ABRIL

Darrera falague res notices de una gran victoria'n vin gueren altres no tan alegres. El moment revolucionari s'estenia. Ja no eren cinch ni deu mil els sublevats, sinó trenta mil. Ja no s'acon tentaven ab cremar barraques de consums, sinó que prenien posicions estratègiques a la muntanya. Més encara: el desfilader de Katchanik, a la vía fèrrea de Uskub a Mitrovitz, era près per aquells selvatges. Torgut Chevket se dirigia a pèndrel y ho conseguia. Altres ho dubtaven. Pero' en loch el goig era sincer. El Govern decidia enviar més reforços y penjar els caps de motí. Pero' no era cosa fàcil. Fusellar presoners es una cosa y ofegar una rebelio un'altra. Y'ls que fes del moviment, Prink Bib Doda y Bolichtinats, no semblen pas disposta a cedir. Els diputats albaneses, per llur part, acudien al Parlament y demanaven un arreglo al Ministeri que s'excusava. Pera els uns era precis solventar un problema de gran importància, pera'ls altres era qüestió de fer respectar el principi d'autoritat. Mentrestant, acudint a tots els medis, se demanava a Mgs-Sardi que interposés sa valiosa influència ab els catòlics albaneses pera que's sotmetessin. Pero' ell contestaven molt frescos que's sotmetessin els mahometans que hi tenien més obligació. Els irlandesos deyen qu'anirien a Roma a buscar la teologia, però no la política. Els albaneses no ho deyen, però ho seguïen.

Mentre se debatia la qüestió d'Albania'n comensava una de menys tràgica, però no poch amohinosa. Quan se proclamà'l nou Sultà la llista civil se reduí considerablement. Succeí lo que tenia de succeir. Un palau es un palau, un harem es un harem, y tot son gastos. El pressupost s'agota. En aquestes condicions se demana una subvenció en particular pera'ls pobres *hamads* o marits de les princeses

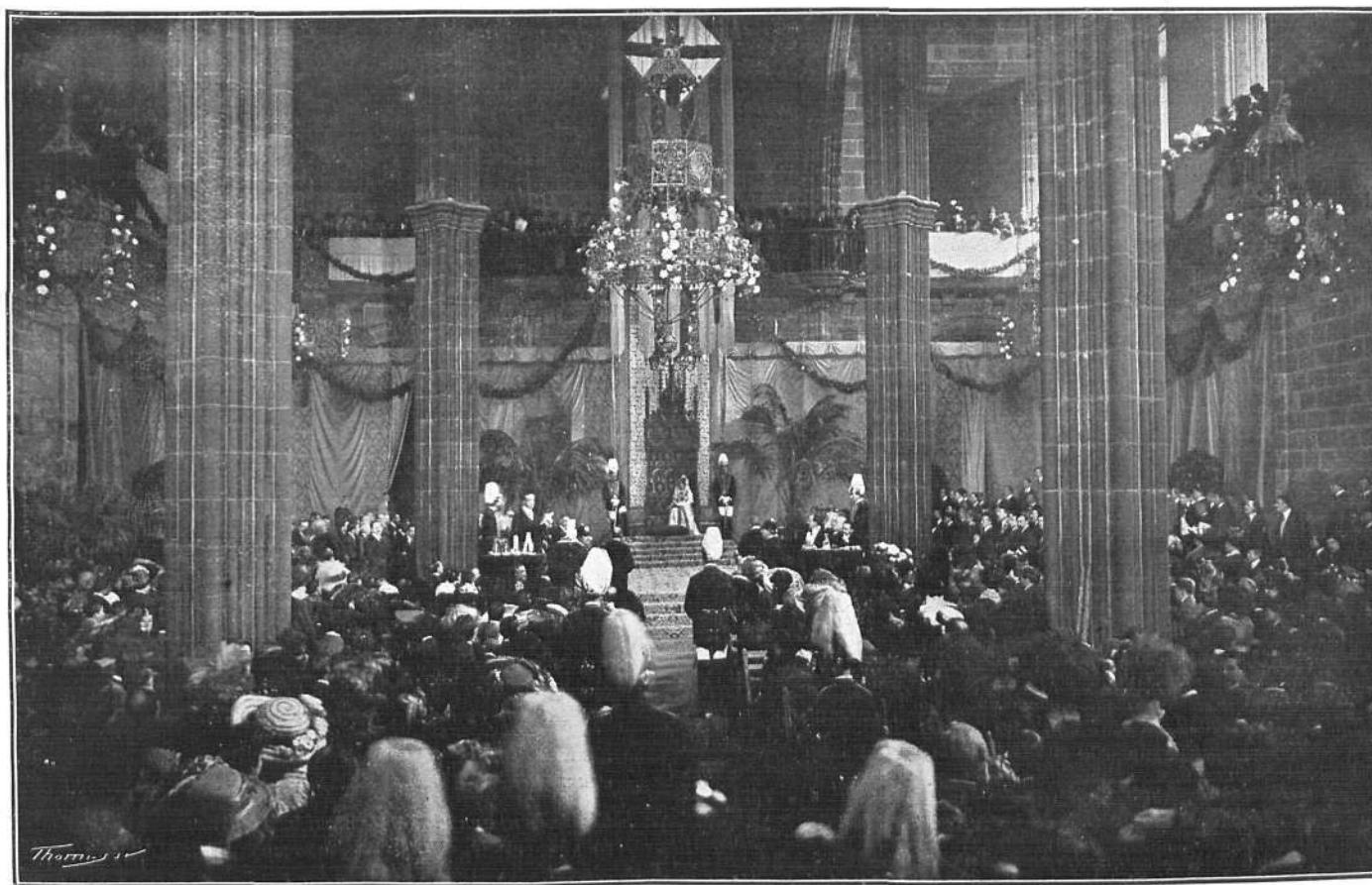
imperials. El crèdit era petit y Djavid Bey, el Ministre, cregué que no hi hauria cap dificultat a ferlo votar per la Cambra. Tanta confiança hi tenia que s'hi adormí. ¡May ho hagués fet! La Cambra, estan d'humor de fer economies, refusà'l crèdit. El Ministre estava ausent, el Gran Vizir també. En fi, qu'el refus quedà refús sens oposició. L'endemà, gran exasperació de Djavid Bey, que dimiteix a pesar dels prechs dels mateixos diputats que no se'n sabien avenir. Derrera d'ell, Tal-sat Bey vol fer lo mateix y ja tenim al Gabinet vacants les carteres d'Hisenda y del Interior. Halajean Efendi no vol esser menys, y ja tenim vacant la de Obres Públiques. Es una deserçió general, una desbandada unànim. Però ja's parlava d'una reforma, d'un arreglo pera fer quedar be al irascible Djavid Bey y conseguir que

EN MIQUEL S. OLIVER
PRESIDENT DELS JÒCHS FLORALS D'ENGUANY — (Pisaca f.)

retirés la dimissió. Però ¿tenen la culpa de tot els pobres *hamads*? ¿No hi hauria, com sempre, l'Comité Unió y Progrés derrera la cortina? Ens ha donat tantes sorpreses el famós Comité que ja temim dret a sospitar una mica la seva misteriosa mà encara que no la veyem. Ell costà la vida del Gabinet Kiamil Bajà, del de Hilmi Bajà ¿per què no la de Hakkî Bajà? Tot es començar en aquest món.

Turquia té masses malsdecaps pera qu'encaixa s'en busqui més. El pensament de convertir-se en gran potència y entregarse a la febre d'armaments ha de acabarla d'arruinar. Si la fatlera d'unificar l'Imperi s'hi afegeix la d'engrandirlo, ningú sab ahont el durà aquest vent de follia. Ni Austria, ni Alemanya, ni Russia, malgrat tractar-se de païssos civilitzats de molt temps y ab més unitat moral, han pogut fusionar les ras-

LA FESTA DELS JÒCHS FLORALS A LA GRAN SALA DE LA LLOTJA — (Sagarra f.)

LA SENYORETA DONYA TERESA ALCOVER Y SUREDA, REYNA DELS JOCHS FLORALS D'ENGUANY — (Napoleón f.)

**A LA SENYORETA
TERESA ALCOVER Y SUREDA
Regina dels Jochs Florals d'enguany**

Jo us flecto'l meu genoll, Madona, en homenatge;
si vos no'm rebutgeu, vull ser el rostre patge.

Jo sé aquella rondalla qu'a les regines plau;
jo sé aquella rondalla gentil del Princep Blau.

Comensa: «Amor, amor...» Jo us la diré tot'hora,
Madona, si'm roleu servent a vostra vora.

La glosaré besantros les mans d'un bes galant
sense ultratjarros, dama, qu'es el poeta, infant.

En les festes de Cort, entre'l jòch y la dansa,
asbré trencar per vos, a un cavaller la llansa;

y vensut als meus peus, no'l perdonaré si
no diu la vostra lloha en vers alexandri.

Jo us flecto'l meu genoll, madona, en homenatge;
si vos no'm rebutgeu, vull ser el rostre patge.

Cada jorn us daré la rosa matinal;
quan ja no hi hagin roses, us diré un madrigal.

Faré per vostre gaudi facecia a vostres dames,
car, entre lleys d'amor, escauen epigrames.

Els hi demanaré: «Sabeu, dames, lo qu'es
una abella en els llavis? y respondràn: «Un bes.»

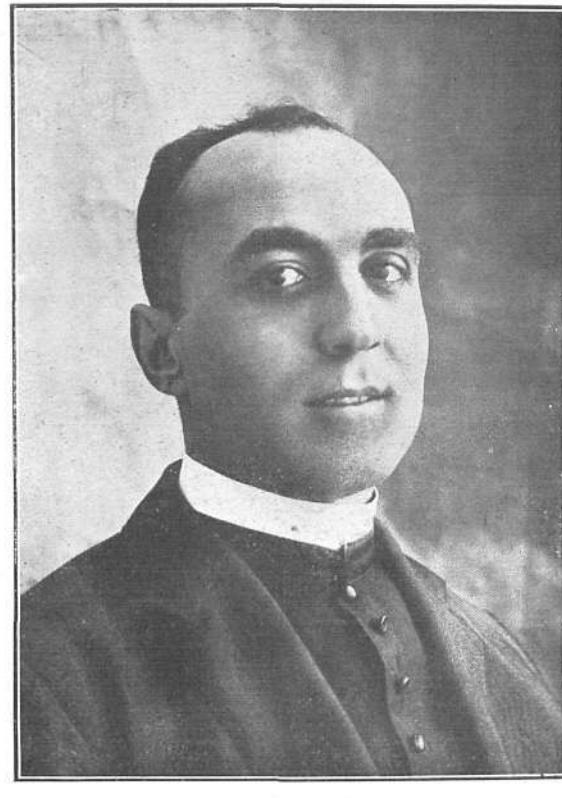
Els pregaré una rima que digui be ab poeta;
com que no més n'hi hà una, me respondrà: «Sageta.»

Jo sé aquella rondalla qu'a les regines plau;
jo sé aquella rondalla gentil del Princep Blau.

J. M. LOPEZ PICÓ.

EN JOSEPH CARNER
GUANYADOR DE LA FLOR NATURAL

MOSSEN LLORENS RIBER
GUANYADOR DE LA VIOLA

ses que'ls poblen. ¿Còm ho farà Turquia ahont estan separades per sigles de guerres intestines qu'encara continuen? Macedonia, Arabia, Albania, son probes evidents d'aquest fet. El Govern ha cregut potser que una crida al pan-islamisme produhiria més efecte. Però'l pan-islamisme no té cap condició precisa pera que sia turch. Més encara: el pan-islamisme no pot menys de dur una guerra tart ò d'hora. Les temptatives, més soroñoses que rès més, d'Egipte han sigut obgecte ja d'una repressió sens misericordia per part d'Inglaterra. ¿Què no suc-

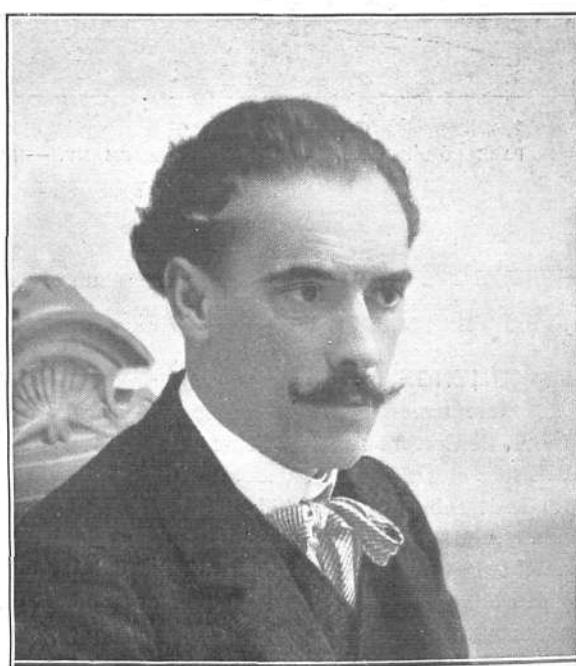
cehiria quan volguessin extendres a la India ò a tot el Nort d'Africa? Nò. Si Turquia ha de prosperar es reconexent lo qu'existeix y adaptantshí, en lloc de forjarse ilusions y volguerhi emmotllar els fets y's homes. Lo millor es enemich de lo bo. Y no seria extrany que l'Imperi Otomà trobés al capdevall lo pitjor.

De sublevació en sublevació, de reforma en reforma s'ha anat esgrunant l'Estat militar y religiós de Mahomet II y Soliman. No era extrany que la revifalla de les nacionalitats fos funesta a un despotisme cimentat en la conquesta de pobles

tan diferents com grechs, búlgars, serbis, albanesos y rumans. No era extrany tampoch que'l mahometisme ab el seu credo sanguinari acabés de disoldre'l llàs d'unió entre vencedors y vensuts. Avuy, malgrat els esforços de la jove Turquia, apareixen al viu tots els gèrmens de dissolució preparats sigles hè. La rellegació dels turcs a l'Asia serà un fet llunyà, però tan inevitable com el curs del cometa que se'n acosta. El derrer resto de les grans invasions asiàtiques haurà passat a la història y Europa rependrà'l seu camí lliure d'elements perturbadors. — W. COROLEU.

EN JOAN MARAGALL.
GUANYADOR DEL PREMI FASTENRATH

EN PRUDENCI BERTRANA
GUANYADOR DE LA COPA

DE LA EXPOSICIO DE BRUSELES

EL PABELLÓ D'ESPANYA. — EL PABELLÓ ALEMÀNY. — EL PALAU NEERLANDÈS Y UNA VISTA DE LA REPRODUCCIÓ DE LA VELLA BRUSELES
UNA DE LES SECCIONS MES INTERESSANTS DE LA EXPOSICIÓ — (Delius y Togores f.)

ELS JOCHS FLORALS Y EN BALAGUER

DIUMENGE passat, una vegada més varem veure ajuntada aquesta Institució de Cultura catalana y'l nom d'un dels seus més fogosos fundadors, ab motiu de descobrirse al Parch de Barcelona una reproducció en marbre del bust d'aquell Balaguer del any 60 que tan belles y patriòtiques poesies escrigué y que tant contribuhí ab los seus entusiasmes al desvetllament inicial del nostre poble.

Han passat cinquant'anys d'aquelles festes, y, ab tot y'l trasbals que representa

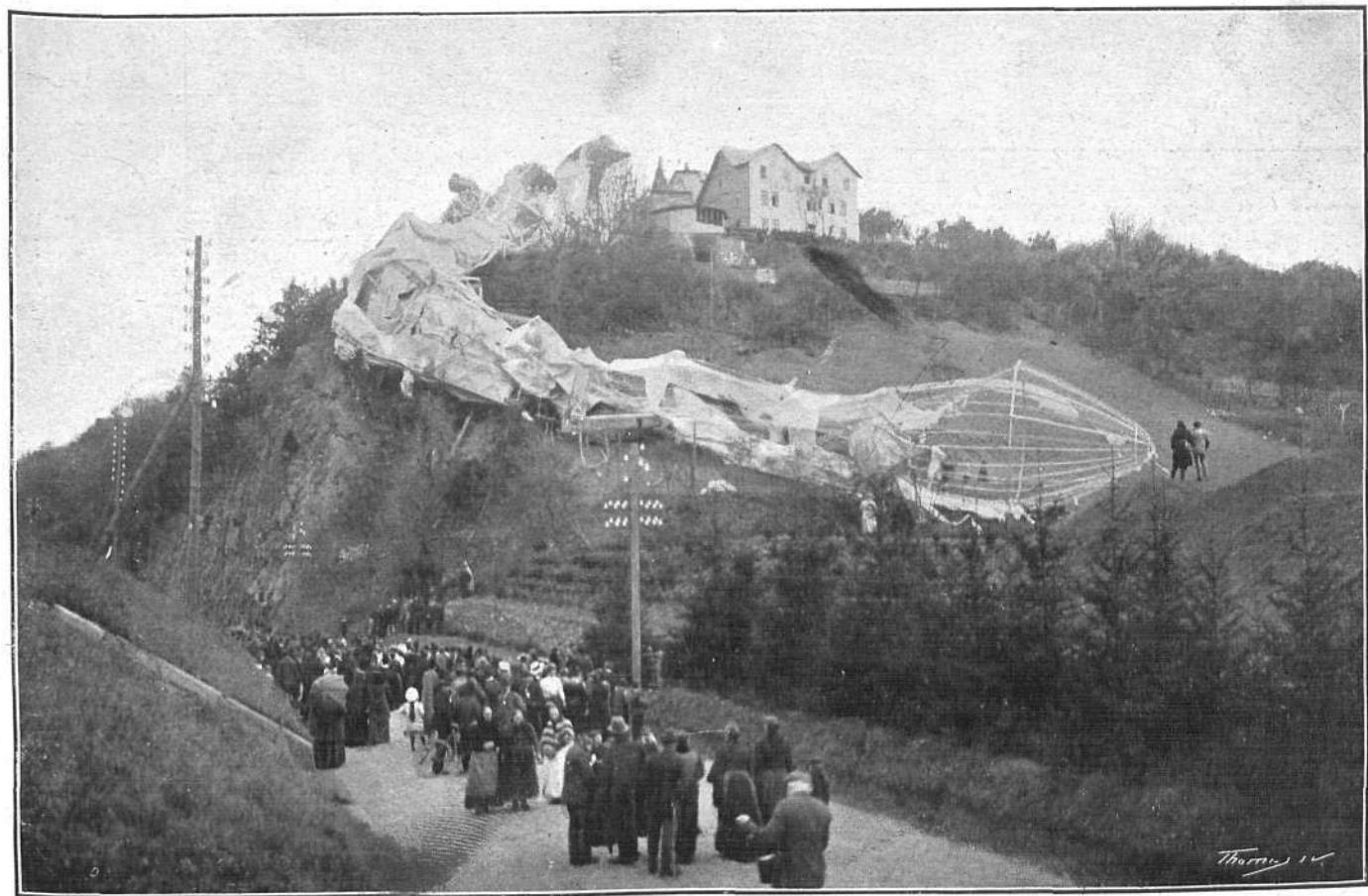
un període de temps tan llarg a les idees y costums d'un poble, apar que per l'ambient de la nostra patria voli encara avuy aquell mateix ayre prenyat de desitjos de renovació, de deslliuransa, que flotava vagament als comensaments de la Festa dels Jòchs Florals, quan encara ningú s'havia fet càrrec cabal de la trascendència de la tasca que venien realisant els seus fundadors. Avuy, com allavors, els bons catalans senten la pruixa d'una era nova, d'un avenir brillant per Catalunya, envolcallat ara com ara en les foscors d'una política desvanescuda pel baf metích centralista qu'hà respirat desgra-

ciadament massa fills de Catalunya y que fa divagar les patries orientacions; avuy com cinquant'anys enrera ha de venir la poesia a despertar al nostre poble, allavores adormit feya molts anys, anys emboyrats per somnis prematurs, fills sens dubte del amor intens que sent per la seva patria.

Que diguin quelcom a l'actual generació!s bustes dels Aribau, Milà, Aguiló y Balaguer que guarda'l nostre Parch, y que'l recort de la seva vida dongui nou relleu a la Festa anyal de la llengua catalana, quarter el més valiós de la nostra nacionalitat.

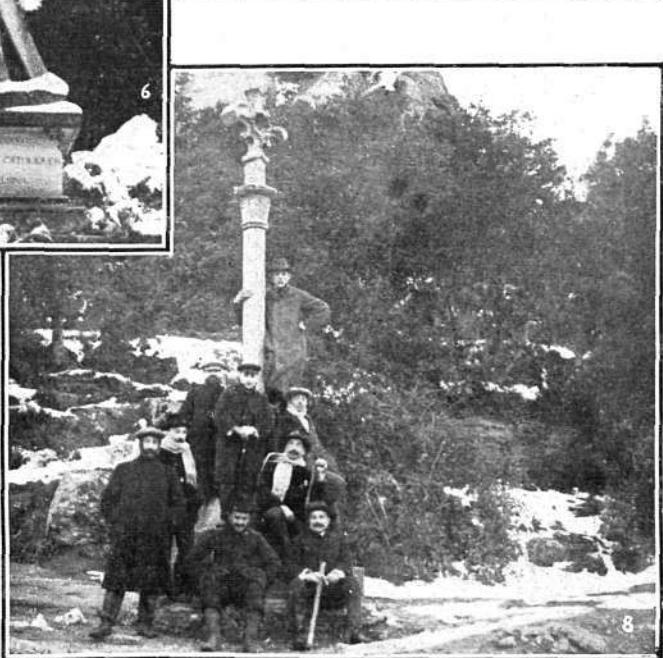
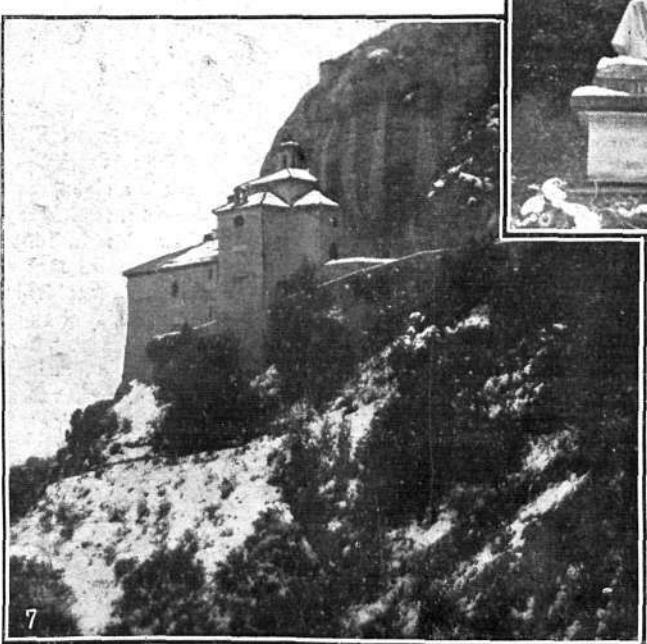
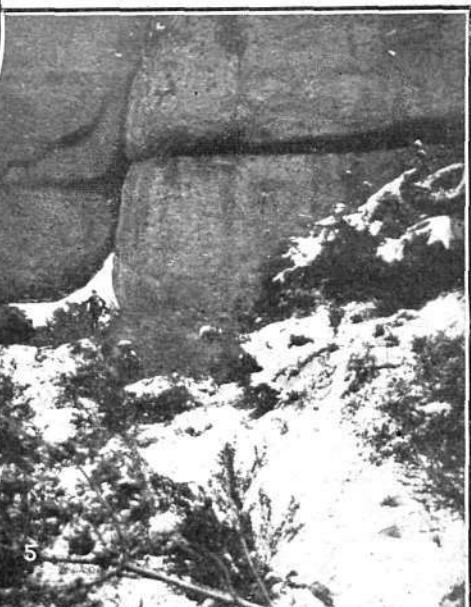
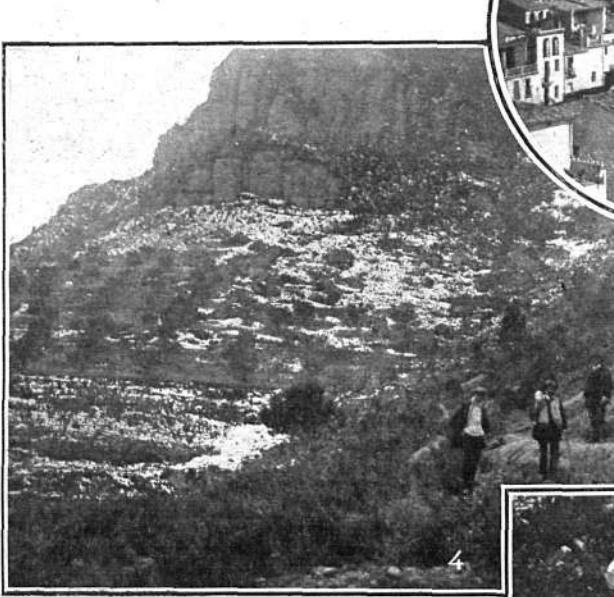
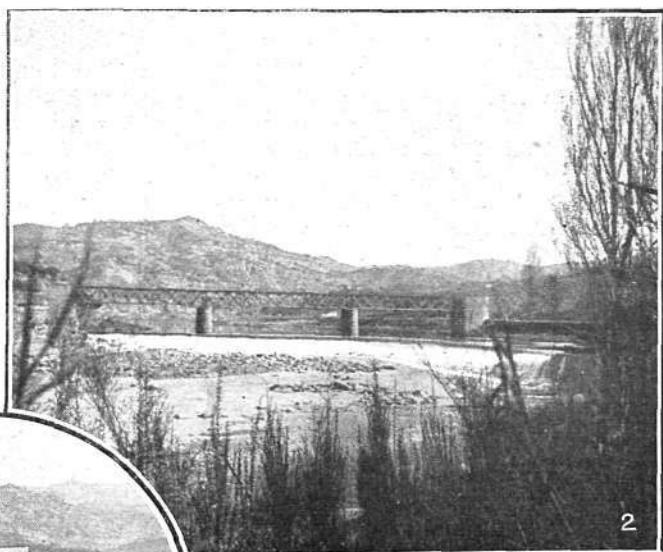
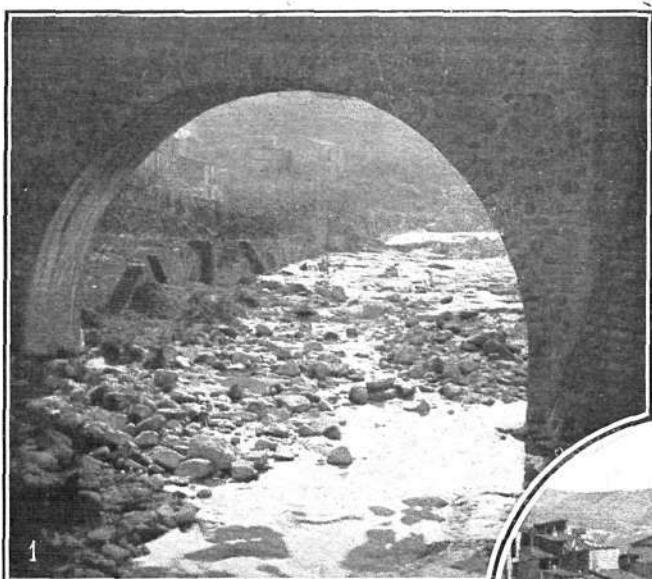

LO GRAN DRAMATURCH NORUECH BJOERNSTJERNE BJOERNSON, EN SON LLIT DE MORT, A PARIS, EL DÍA 19 D'ABRIL ÚLTIM

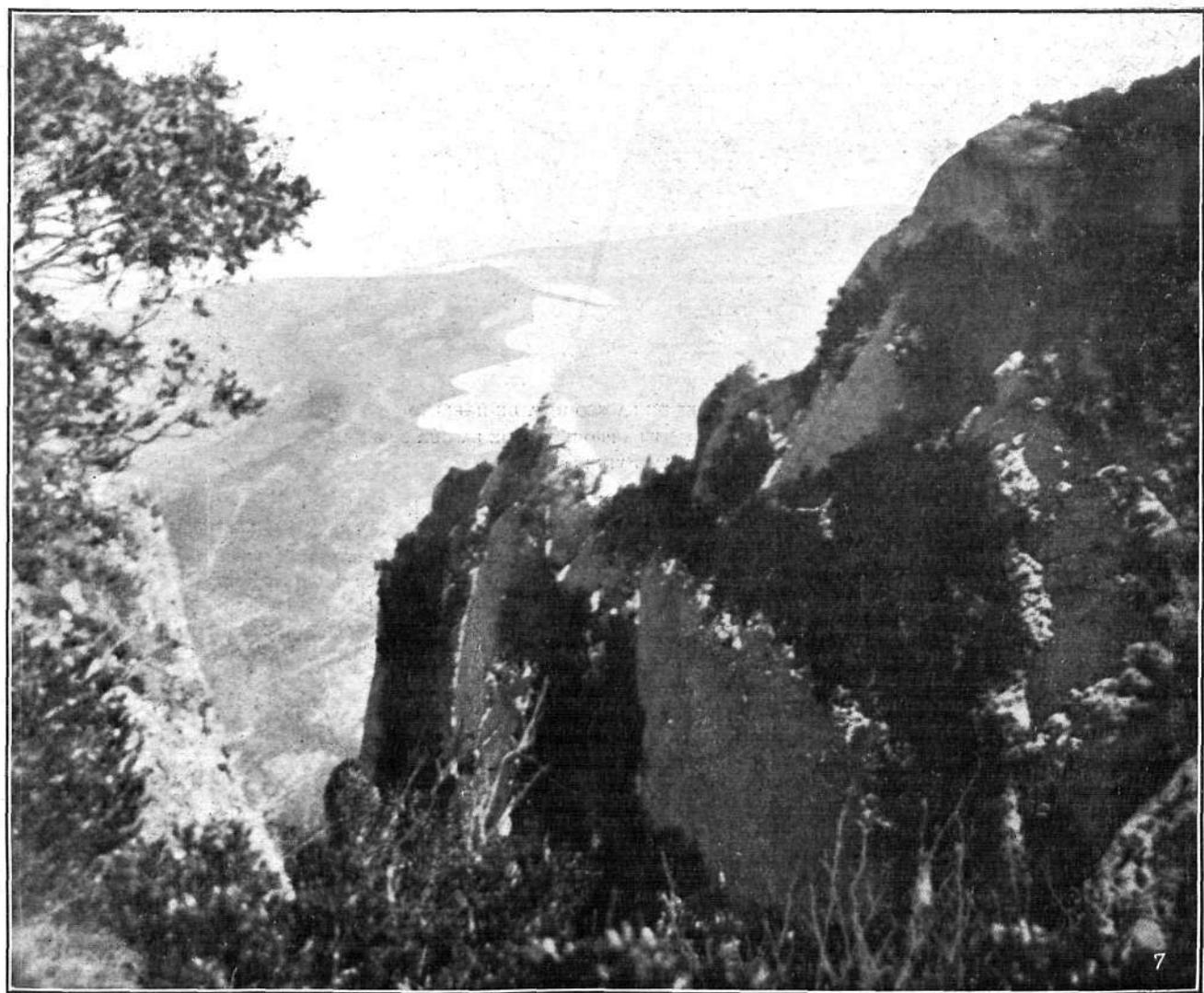
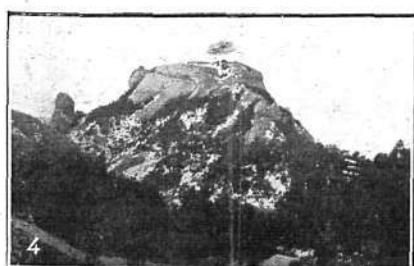
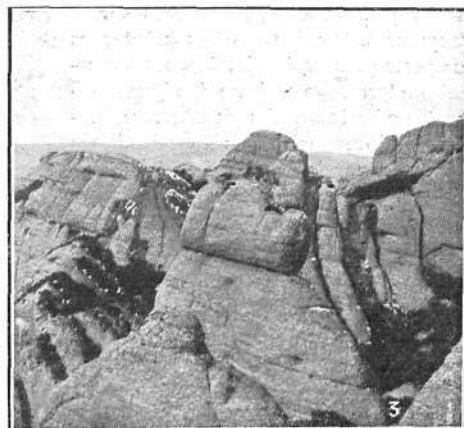
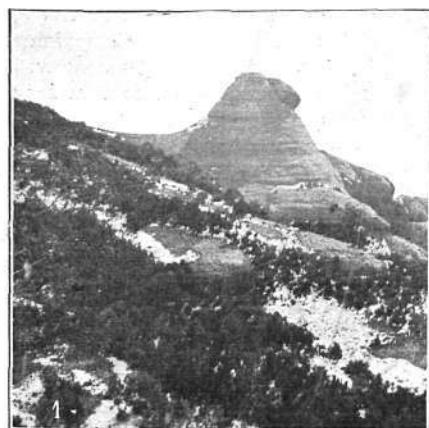
EL DIRIGIBLE «ZAPELIN II», DESPRÉS DEL ACCIDENT QUE'L DESTRUHI A WEILBURG — (Konrad f.)

EXCURSIO DEL "CLUB MONTANYENCH" A

1. PONT DE MONISTROL. — 2. PONT SOBRE'l LLOBREGAT. — 3. VISTA DE MONISTROL. — 4. CAMÍ DE LES CANALS DE DALT.
5. CAMÍ Y PONT DEL CAMÍ DE LA FONT DE LA NOGUERA. — 6. MISTERI DE DOLOR. — 7. VISTA GENERAL DE LA SANTA COVA.
8. CREU DE SANT MIQUEL AB ELS SOCIS EXCURSIONISTES AL PEU

MONTSERRAT, DESPRES DE L'ULTIMA NEVADA

1 Y 3. ASPECTES DE LA MONTANYA DESDE'L CAMÍ DE SANT GERONI. — 2. COLOCACIÓ DE LA PLACA INDICADORA AL PUNT MÉS ALT DE SANT GERONI, PELS SOCIS DEL «CLUB MONTANYENCH». — 4, 5, 6 Y 7. VISTES PRESSES DESDE SANT GERONI.
(Mas f.)

PERILLS INTERPLANETARIS: EL VEHINATGE DE LA COMETA DE HALLEY

AQUESTA planeta nostra ja comensa de resultar petita, no solament pera l'humoral formigüeig, sinó adhuc pera les nostres cuytances. No contents dels malsdecaps que'ns pertoquen assí baix, la poca aprensió del modern reporterisme fa alguns mesos que'ns ofereix neguits ultra-terrers, pregonant venidores malvestats apocalíptiques ab tanta abundor de fantasia com de mancament envers l'experiencia científica.

Es que, malgrat la civilisació qu'en molts no passa d'un crostisser, la gent serva un cayent natural cap a la superstició y però, sota la lluentor de noms saberuts provinents de llengues clàssiques, al poble encara li plau de retrobarhi'l seu sentiment su-

recansa de que la cometa de Halley — causanta de tot l'enrenou — no pogués realisar tals belles gestes.

Pera tractar escayentment el vendidor fenòmen, de primer cal veure les circumstançies geomètriques que'l motiven y dintre les quals tindrà compliment. A n'aquest fi acompanyo la transcripció gràfica de les efemèrides de la cometa de Halley, en el tres de la seva òrbita proper al *peri-heli*, devant advertir que'l croquis de la cometa es exageradíssim, axí com també les dimensions de la terra, car lo que s'intenta figurar es únicament la situació relativa de les tragectories.

hont el *reurán* a la derreria de la centuria.

El plà de l'òrbita de la cometa es molt inclinat sobre'l de la Terra, excedint la *inclinació* de 162°, de manera que'l moviment es *retrògrad*, vull dir, en sentit contrari a la marxa de les planetes, tal com va senyalat ab fletxes en el gravat.

La figura aclareix també'l desplaçaments relatius de la cometa, donant simplicitat a la complicació qu'aparenen els seus moviments vistos sobre l'estelada. A qualsevol moment, tirieu una ratlla ó visual desde'l lloc de la Terra, — en la seva òrbita, — a la situació de la cometa, — en l'altra òrbita, — y desseguida tindrà l'aparença resultanta.

Per exemple: a primers de Mars la cometa seguia'l Sol y era astre de *respre*; a primers d'Abril la cometa passà *enllà* del Sol y devingué astre d'*alba*; a primers de Maig, la cometa encara avansà més el Sol y serà astre de *matinada*; després passarà *ensà* del Sol y la cometa tornarà a ser astre de *resprada*, a la derreria de Maig.

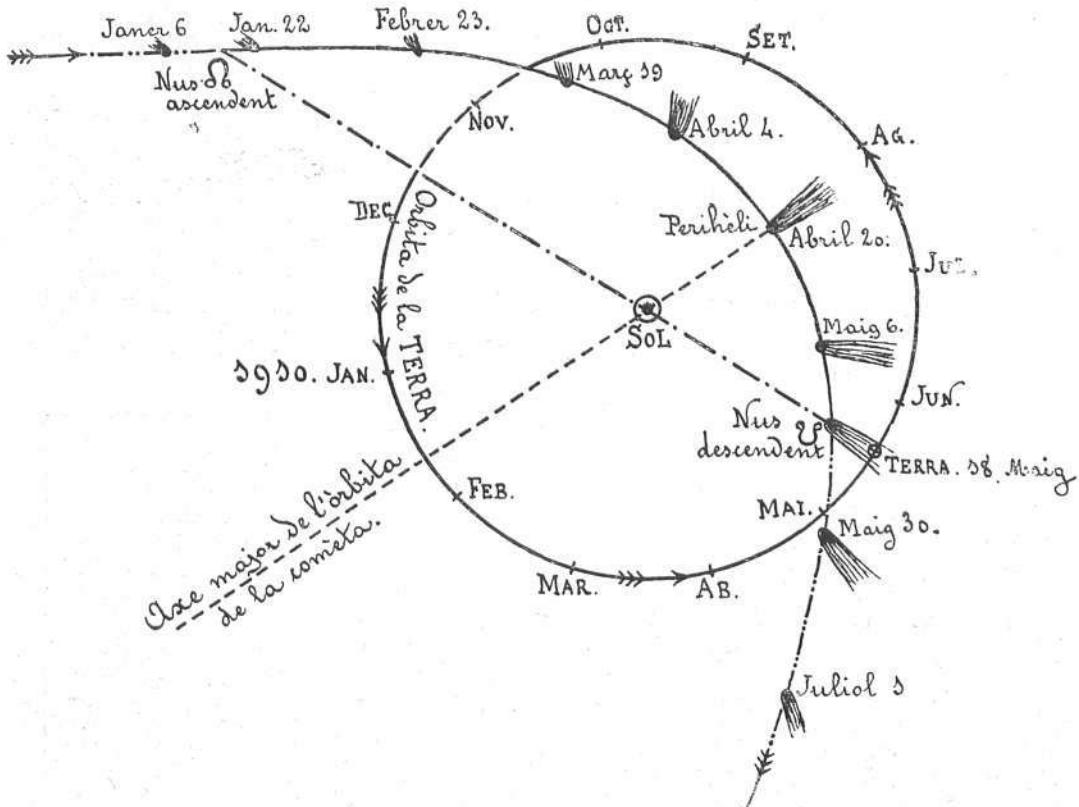
Ja veieu que l'*Astronomia de posició* no es pas tan malagradosa com preteten y no mancava pas rahó a n'aquell meu company qui axi's planyia en certa ocasió: «no sé per què la gent ha de trobar difícil la Matemàtica quan tot hi es senzill desde'l moment que unes coses s'hi deduhexen de les altres.» Efectivament, — respongué jo, — pera entendre qualsevol afirmació, n'hi hà prou ab saber... totes les que la precedexen.

Una sortosa coincidència farà que la Terra s'escaygi en la prolongació de la *ratlla dels nusos* precisament quan la cometa creuarà'l *nus descendént*, de manera que'l tres astres: Sol, cometa y Terra resultaran en una recta, vers les 14 hores

del 18 de Maig [temps mitger astronòmic] lo qual es la matinada del 19 de Maig [en temps mitger civil] per qu'ecls astrònoms compten les hores desde'l pás del Sol al meridià, ó sia, desde mitxidá. Llavors, pels observadors situats a les illes del Pacífich, l'Australia, l'Asia, etz., la cometa traversarà el Sol casibé pel centre del disch, en sentit de ponent a llevant, durant apropi d'una hora.

Ara be; com que'l ròssetch de les cometes va sempre a la contraria del Sol, s'esperllonarà de dret cap a nosaltres y, no separantnos del núcleus sinó la distància, astronòmicament petita, d'uns vinticinch milions de kilòmetres, inevitablement l'apèndix cometary escombrarà la nostra planeta. Aquest *es l'aspecte emocional pera'l gros públic*.

Y en el moment qu'escrich ja no hi cab la suposansa de que potser la cúa no sigui prou llarga pera arribarnos, car a la derreria de Febrer el Professor Barnard ja li havia fotografiat un ròssetch de més de vint milions de kilòmetres, el qual s'allargarà ràpidament a mida que l'astre s'acosti al peri-

REPRESENTACIÓ GRÀFICA DE LES EFEMÈRIDES DE LA «COMETA DE HALLEY»
EN EL TROS DE LA SEVA ÒRBITA PROPER AL PERI-HELI, MOSTRANT LA PROJECCIÓ DE LA CÚA SOBRE LA TERRA,
EN LA NIT DEL 18 AL 19 DE MAIG VINENT

persticiós, més atractívols si's pot dissimular ab aparençies ilustrades.

Ja qu'havíem d'adoptar posicions tan tràgiques, al menys podien haverse envoltades de sublimitat descrivint, per exemple, com la pensa humana escorcollava serenament els incidents d'una prevista catàstrofe interplanetaria y ab dalera científica l'estudiava fins el darrer moment quan, per damunt del cataclisme, hauria surat la nostra intel·lectuïtat redressantse enfrente del Cosmos, apostrofantlo ab la bella invectiva de Pascal: Univers, tu ets gran, emperò no ho sabs pas que s'ies gran, mentres que jo, home, si som petit ho sé que som petit.

No dieu pas; agafada axí la cosa, esdevenia un tema miltonià forsa explotable literàriament; allò si qu'era un esplèndit gest pera una humanitat final y sembla extrany que'l sensacionalisme periodístich no hagi aprofitat una quixoteria sideral tan avinenta.

Adhuc, «per si de cas», aquixa auto-exaltació afalagadora de la vanitat, es ben segur qu'hauria fet molts resignats y potser alguns arxi-idealistes haurien arribat a tenir

El diagrama resultant s'explica tot sol, emperò hi afigirèm alguna aclaració de tecnicisme pera precisar mellor els conceptes y, d'altra banda, esvahir una mica aquella mena d'antipatia qu'en el públic soLEN provocar els geroglífics ab que'l astrònoms texexen les llurs elucubracions.

Entorn del Sol hi hà perfusat un cercle que representa l'òrbita de la Terra y'l seu plà serveix de guiatge: s'anomena'l *plà de l'eclíptica*; en el gravat, el llegidor el guanya, donchs, perpendicularment.

Per referencia a n'aquest plà fonamental veyem que la cometa de Halley ens arribà, com si diguessim, de la part dessota; cap a mitjans de Janer assolí'l nivell de l'eclíptica, ó sia, passà el *nus ascendént*; pujant amunt y corbant més y més la seva òrbita, la cometa actualment s'acosta a n'el punt, més proper al Sol, el *peri-heli*; després tornarà a devallar al plà de l'eclíptica, llavors s'escaurà en el *nus descendént*; seguint enfonsantse en l'espai interplanetari, enfòra de l'òrbita de Neptú, fins al *ap-heli*, passat el qual remontarà novament cap al plà de l'eclíptica

hèli: la cometa tindrà, donchs, sobrерament la mida.

Hi han escriptors qui volen presentar aquests apropaments com exageradament més rars de lo que realment son; per mor de tals afirmacions mal fonamentades, retrauré alguns cassos quelcom anàlechs sense que'm calgui regirar llunyanes cròniques, sinó revisar observacions relativament modernes, les quals ens permeten suposar que, en el passat, probablement succehiren fenòmens cometaris del mateix ordre, si be ni tan solament n'hagueren esment aquelles generacions, massa enfeynades en les coses terrenes per neguitejarse ab les celestials.

El primer de Juliol del 1770, la cometa de Lexell se'n acostà fins a uns 2.300.000 kilòmetres; era un astre que semblava cerqués la manera d'entrebarcarse arreu, per que abans ja s'havia fixat pel bell mitx dels satèl·lits de Júpiter y posteriorment acabà desbarerantse, presentantnos una història molt accidentada, per l'estil d'altres companyes seves. Axò de les «aventures cometaries» seria forsa interessant y entretingut, emperò val més que la gent se refassí de la emoció del actual moment psicològich.

Calculant els elements de la cometa del 1819, Olbers s'adonà de que havia hagut de travessar el disch solar el 26 de Juny, pochs dies abans de devenir correntment visible la cometa; així mateix resultava molt probable que la Terra, aleshores, s'hi escaygué dintre la cúa. El fet ja era passat quan Olbers

publicà'l seu treball, emperò els observadors del Sol s'afanyaren a regir els dibuxos de aquella diada en la refiensa de confirmar el *transit* identificant la cometa ab taques més o menys singulars dels croquis llurs. Entre ells se feu remarcar un de Pastoroff qu'aparentava certa similitud, emperò l'esvahí la crítica de Hind mostrant que no lligava ab la vera posició de la cometa. Altrament, casibé pot assegurar-se que'l passatge sigué invisible, com ens sembla succehirà'l Maig vinent quan la cometa de Halley, si de cas, s'haurà de sobtar spectrogràficament per qu'escaparà a la percepció visual damunt del Sol.

Lo que sí mereix el calificatiu de *pànic cometari* es el que somogué la singular còmata de Biela. Aquesta, que pertany a la còlla de les aventureres, sigué descoberta'l 27 de Febrer del 1826. Sempre amatent, Olbers se posà a l'obra trobant que'l 29 d'Octubre del 1832 el nus descendant fregava la ruta de la Terra: un bell tros de la cometa escombraria, donchs, la nostra òrbita! La gent s'afanyà a esperverar-se barroerament sense adonar-se, o no volent convencerte, de que la Terra no arribaria al indret «perillós» fins una mesada després que la cometa. El públic qui tan be creyal dir dels astrònoms en lo que pertocava al encreuament de les òrbites, se'n malfiava quan igualment li asseguraven que «faríem tart pera l'encontra» y Aragó tingué la feyna de popularizar que la Terra no's podria acostar a menys de vuitanta milions de kilòmetres de l'alarmadora cometa.

A la posta de sol del 30 de Juny del 1861 la cometa descoberta'l mes abans per Tebbutt, aparegué esplayantse fins al zènit en forma de complicada draperia lluminosa, d'una llargaria y extesa extraordinaries, ab sis plechs ben distints, essent de remarcar, cap a mitja nit, l'exhibició de dos raigs molt divergents els quals semblaren extrenyense visiblement. La clara percepció del Reverent Webb desseguida ho explicà dient qu'eren un efecte de perspectiva degut a que «la cúa penjava sobre'l nostres caps, alluyantse.» Els càlculs de Hind mostrarem que'n esqueyem dintre mateix del apèndix cometari y posteriorment Liais probà que ens hi havíem enfonsat casibé uns cinch cents mil kilòmetres. Els efectes sensibles de l'encontra siguieren nuls y ni tan solament causà perturbacions de caràcter electro-magnètic.

Més cap als nostres temps, la majoria

LA COMETA DE HALLEY QUE RETORNÀ'L 1531, FIGURANT A LA PORTADA DEL «PRONÓSTICH» DEL REVERENT MESTRE GASPAR G. MOLERA, PERA L'ANY 1533

dels llegidors tindrà recordansa de l'esplèndida cometa del 1882. Donchs, be: el 17 de Setembre aquixa cometa també travessà'l disch solar y, naturalment, la cúa venia foragitada dret envers nosaltres; no obstant, «feu curt» per que'l peri-hèli sigué tan a frech del Sol qu'encara quedava espai sobre pera que voltés lliurement un seguici de la gran llargaria com el que portava aquella notable cometa.

Resumint: durant la passada centuria, es casibé segur que'l 1819, la Terra tocà la part extrema de la cúa de la cometa y apar indubitable que la nostra planeta se ficà de plè dintre la cúa de la cometa del 1861.

La crònica anterior hauria de tranquilisar passablement la gent espantadissa, mes els qui vegin de mal ull la venidora experiència de física còsmica encara poden mantenir problemàtiques fiances de que no arribi a realisar-se.

En efecte: s'han observat cassos, molt rars, en que la cúa desviava bastant del *radi vector*; també se'n han observades que desviaven del pla de la llur òrbita, y, per tant, si s'aplegaven aquexes dues circumstàncies, la cúa de la cometa potser ens esquitllaria sense encalsarnos. Emperò hi hà més, l'any 1835 la cometa de Halley semblà perdre la cúa abans del peri-hèli y'l seu seguici no reaparegué fins forsa després quan ja l'astre fugíà per les regions de la planeta Mars. En quant a suposar que'l major acostament de la cometa a Venus, a primers de Maig, desborbi'l nostre previst encontre, es cosa que no cal pas comptarhi, per que més aviat sembla que l'acció de Vénus hauria d'estimular la cometa cap a nosaltres.

¿Y si al capdevall la cúa *no existís*, sò es, no sigués una realitat material afecta a les cometes? objectarà algun llegidor més enterat de l'actualitat científica. Aquest dubte es rahonat ab la física contemporània que tendeix a materialisar l'electricitat y a desmaterialisar la matèria, no mancant professionals qui pretenen que lo únic que fan les cometes es provocar la lluminositat

EDMUND HALLEY,

EL PRIMER ASTRÒNOM QUI OSÀ PREDIR EL RETORN D'UNA COMETA.

NASQUÉ A LONDRES EL 1656 Y MORÍ'L 1742,

ESSENT DIRECTOR DEL OBSERVATORI DE GREENWICH

mitjansant la qual devenen visibles els vapors que s'escauen en la ruta d'elles; mes per aquest camí ens esgarriaríem en plena heterodoxia y axò seria fòra de lloch. Be prous y masses que'n patim a Catalunya de llastimoses heterodoxies pseudo-científiques, tot per que'l llurs obsessionats autors no han passat per l'adressador de l'ortodoxia disciplinaria!

Si, dònchs, casi totes les probabilitats son de que verament la cúa de la cometa de Halley envolcallarà la nostra planeta en la nit del 18 al 19 de Maig vinent, ¿qué'ns podem esperans?

Segons la moderna astrofísica, les emanacions del núcleus, després de formar els clovels característichs en el cap d'algunes cometes, son rebutjades enrera per la «piessió de la llum,» accions elèctriques y forces mal conegeudes, devinguent axí la cúa, la materia de la qual exhibeix una rarefacció inferior a la buidor que presentment utilisen els laboratoris en la producció y estudi dels raigs catòdichs. Axò explica per que'l rossechs cometaris esplayen el llur envolument devant de minúsculs estels sense mimvar sensiblement la lluhentor d'aquests, y ens dona assegurança de que la cúa no produuirà cap mena d'efecte mecànic sobre la Terra. Ara, si en comptes de trobarse ab la cúa fos qüestió d'embeixir el núcleus, les conseqüències podrien resultar més efectives de lo que suposen els inconsiderats qui han rebaxat la dignitat cometaria fins al extrem de pretenir que la materia d'una cometa cabría en la butxaca llur: l'evanescenta densitat de les cometes no exclou pas la possibilitat de qu'el núcleus contingui trossam de dimensions més considerables de lo que convindria a la nostra tranquilitat en aquell cas.

Emperò ha esset el punt de vista químico-fisiològich lo que ha escampat majors temenses en la opinió, car li han presentat la fúnebre perspectiva d'un enverenament de l'atmosfera al entrar en contacte ab els gasos de la cometa, y ab motiu d'axò'l cianògen ha assolit una popularitat que no hauria guanyada ni ab graps d'anys d'extensió universitaria. Dexant de banda que la nostra conexensa química de les cometes es bon tres més novella y menys categòrica de lo qu'han fet creure al públic, sembla que efectivament les cometes descobren la presencia de verinosos compostos del carboni, a més de metalls, com sodi, ferro, magnesi, etz., y altres substàncies ignorades; mes aquests compostos son diluïts en densitats tan extraordinàriament febles dintre buydors inconcebiblement grans, que'l tou de la nostra atmòsfera resulta garantía y protecció sobreres.

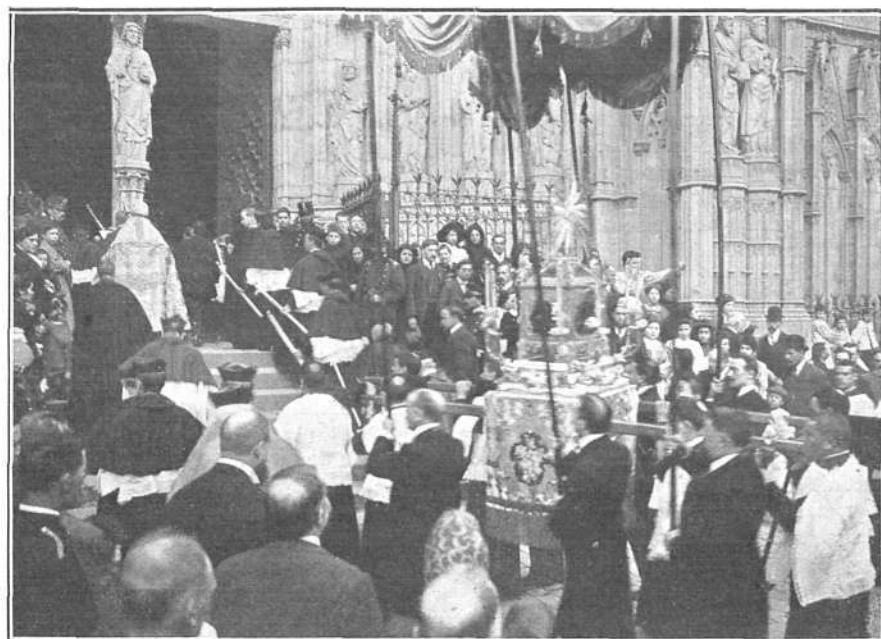
Situats en l'hemicèl oposat al Sol, durant els moments crítichs del passatge de la cometa, y ab la desventaja de la Lluna sobre l'horisó una part de la nit, no veurèm cap espectacle aparatos, essent molt probable que hi hauràn més sensacions subjectives provinentes de temperaments hiperestesiats, que no pas veritables percepcions objectives. Y al sentdemà la cometa lluirà esplèndida a l'hora baxa, oferintnos, una vegada més, la seva fidel companyia milenaria.

Sí com se vulla, en la nit del 18 al 19 de Maig vinent, el nostre hemisferi farà una vetlla de les més solemnialment conscientes d'ensà qu'existeix l'humanitat,

RAFEL PATXOT Y JUBERT.

12 Abril 1910.

FESTES DE LA CANONISACIÓ DE SANT JOSEPH ORIOL

ENTRADA A LA CATEDRAL DE LES RELIQUIES PROCEDENTS DE LA PARROQUIA DEL PI

LA PROFESSÓ DEL DIJOUS PASSAT AL SORTIR DE LA CATEDRAL — (Ballell f.)

REVISTA

El «Canigó» a Figueres

Quan ja tot estava a punt y les decoracions comensaven a pendre l'aspecte desitjat, va venir un espètch de tramontana que se n'ho enduya tot y va llençar a terra les muntanyes d'escenografia, esquinsantes y impossibilitant la representació del poema d'en Verdaguer, adaptat a la escena per en Joseph Carner, ilustrat en la part musical pel mestre Pahissa y dirigit per en Gual, ab la valiosa col·laboració escenogràfica d'en Margas y l'Alarma, y el concurs de prestigiosos comedians.

No hi va haver altre remey que contentar-se ab l'audició privada de la partitura, donada al Principal de Figueres per una or-

questa nodridíssima, que ocupava uns tres quarts de la platea. El públic qu'hi va assistir era compost exclusivament de *amateurs* de bona música, artistes y escriptors. Y el mestre Pahissa en rebé inequívoques mostres d'entusiasme per la seva obra, qu'es veritablement un pas en la seva carrera.

Devant de l'inspiració que anima'l poema musical, tothom va sentir doblement la impossibilitat de que's representés l'obra. Ab tot, segons sembla, se tracta de montarla a Barcelona, pera lo qual caldrà refer gayrabé tot el decorat, malmès per la tramontana.

Es realment atrevit montar espectacles de la mena del «Canigó» en punts exposats als mals jòchs d'un vent tossut. Però axò acaba de donar més valor a la iniciativa dels empordanesos que s'havien proposat la realització d'aqueix espectacle que, per lo que n'hem pogut fruir d'esquitllentes y a glops, hauria estat una cosa realment esplèndida.

AVIS

ELS SUSCRIPTORS que vulguin enquadernar *Ròda'l mòn y tòrna al Born*, l'interessant viatge de l'Olaguer Junyent que acabem de publicar, ab les tapes especials que s'han fet per aquest llibre, deuen portar tots los folletins en bon estat a aquesta Administració qui cuidarà de que's relliguin ab la cura que requereix una obra com aquesta. per qual motiu ha encarregat aquesta feyna a una sola casa, exclusiva pera enquadernarla ab les tapes fetes exprofés. Recomanem molt cuidado ab els plechs de l'obra, per no existir sobrants per canviar. - Les tapes especials y l'enquadernació de cada volum, val 3·50 pessetes.

Per fortuna, els iniciadors de la idea s'ho han prèss de punt y no volen deixar perdre'l treball fet. De manera que, si no es a Figueres, serà a Barcelona, però l'espectacle, serà.

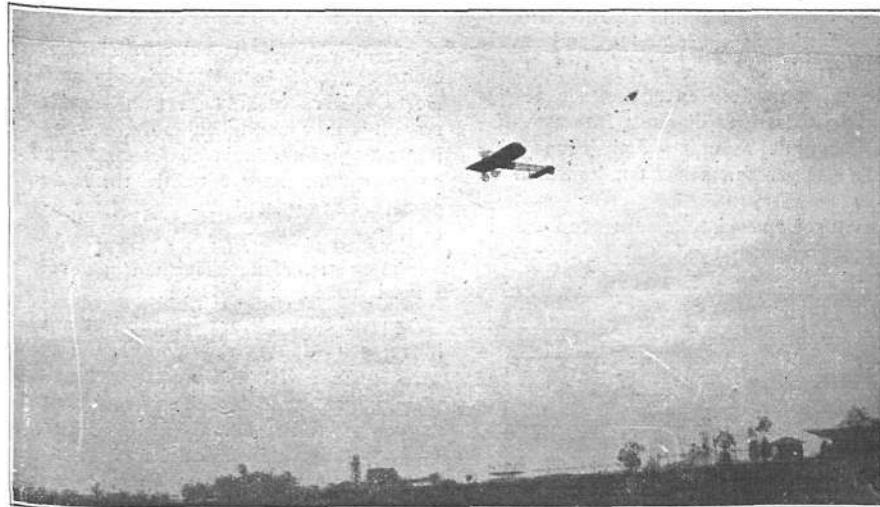
Concerts

Lo bo sempre ve de nou. L'aparició per segona vegada de la Orquestra Sinfónica de Madrid en lo Palau de la Música Cat dana ha causat la mateixa agradable sorpresa que va ocasionar l'any passat quan vingué a donàrsens a conèixer en la mateixa sala del Orfeó si fa no fa per aquest temps.

Tots recordavem lo equilibrada que resulta la citada Orquestra y lo be que respon a la voluntat de son director lo mestre Arbós, però d'axò a mantenir en nostre esperit ferma la idea de la perfecció, un dels distintius de la Orquestra Sinfónica, hi hà un abism. Calia renovar les impressions ab l'original al devant, y axò es lo que ha succehit ab la nova vinguda de la corporació madrilenya.

Dels cinch concerts d'abonament ne van ja donats quatre en lo moment d'escriure

L'AVIACIÓ A CASA

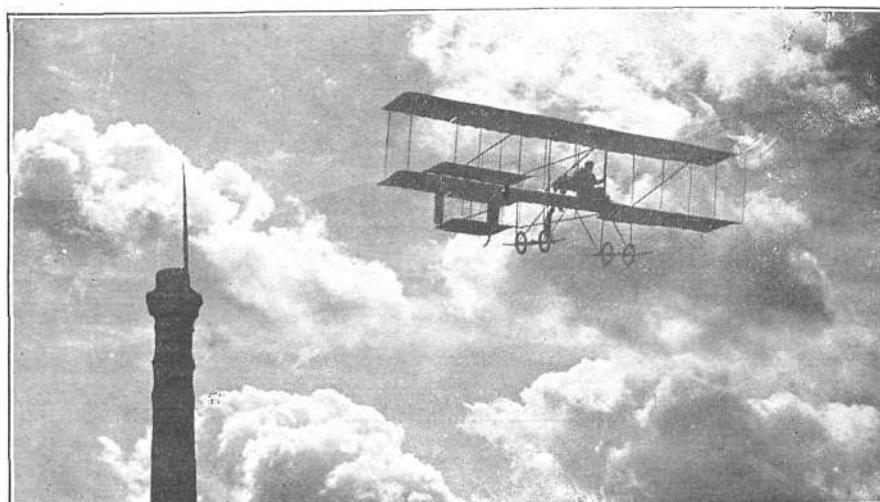
L'HERMOS VOL DE 41 MINUTS VERIFICAT EL DÍA 3 PER M. OLIESLARGERS

aquests ratlles. Los programes han sigut nutridissims, componentse de música antiga y moderna. Bach, Beethoven y Wagner hi han ocupat un lloc preminent. Gracies a aquesta circumstancia, ab tot y la llargaria dels programes, les vellades han passat com una exhalació.

La interpretació la podem dividir en tres maneres. La donada a Bach y Händel, la donada a Beethoven y per últim la de les obres modernes. Es extraordinari'l treball qu'axò suposa quan està fet ab la bona fè del mestre Arbós. Sembla que no hauria de tenir rès de particular aquest respecte al sentiment d'època, ja que cap mestre director hauria d'estar dispensat d'observarlo, però no es axís, y d'aquí la importància qu'alcausa a nostres ulls lo que fa lo citat director.

De tots los genres qu'interpreta l'Orquestra Sinfónica cap ofereix tantes dificultats

L'AVIACIÓ AL EXTRANGER

M. PAULHAN EN PLE VOL CAP A MANCHESTER
QU'ACABA DE GUANYAR EL PREMI OFERT PEL *Dayli Mail* AB SON VIATGE AERI
DESDE LONDRES A MANCHESTER — (Delius f.)

d'estil com lo de la música antiga, y precisament en aquest està insuperable. Ni les indicacions del mestre, ni la manera de caderiar dels solistes, dexen d'anar may d'acord ab lo caràcter de la música. Les ovacions guanyades en aquest terrer es impossible que ningú les hi disputi. Lo perfum y gracia de les melodies y la grandesa del conjunt hi troben maravillosa acullida. Es impossible sentir les suites en re y en si menor de Bach sense commoures.

Y donant uns passos més avant en la música històrica ¿què direm de la manera com interpretaren la *Sinfonia Pastoral*? Be l'hem sentida aquesta ditxosa obra, però may ab lo luxo, detalls y perfecció d'ara.

En quant a la música moderna hi hauria molt que dir si haguessim de mencionar tot lo que n'es digne per son mèrit. La cohesió de l'orquestra, y la bellesa de ses sonoritats resplandexen esplèndidament al interpretar les obres mestres de nostre temps. No cab ni més grandesa ni més claretat en la expo-

CAYGUDA DEL AVIADOR LESSEPS EN EL NOSTRE AERODROM — (Ballèll f.)

ELS MOROS DEFENSORS D'ESPANYA CONTRA ELS SEUS GERMANOS DE PATRIA
VISITANT EL PORT DE BARCELONA — (Ballell f.)

sició del treball. Y ja que parlem de la música moderna, no podem deixar de citar los dos fragments de *Iberia* del malaurat Albéniz instrumentats pel mestre Arbós. Ab aquest treball ha donat probes el citat director de sa competència en l'art d'orquestrar. Son dos trossos ben apropiats per presentar ab algun lluïment la música espanyola' dia que la Orquestra Sinfònica passi la frontera.

Pera terminar dirèm qu'en lo quart concert hi prengueren part los solistes y la gran massa coral del Orfeó Català, contribuïnt ab sa intervenció al brillant èxit qu'obtingué la *Noreña Sinfonia* de Beethoven quals darreres notes foren coronades ab los aplau-

sos més entusiastes. Foren cridats los mestres Arbós y Millet. — A.

Publicacions rebudes

EL TRUST DEL CAPITAL Y EL SINDICATO OBRERO.
Discurs llegit per don Frederick Rahola, President de l'Acadèmia de Jurisprudència y Legislació de Barcelona en la sessió pública inaugural del curs de 1909-1910.

No es pas possible en aquestes notes fer ni un petit extracte d'aquest interessantíssim discurs del reputat y actiu economista català, que per son saber tan honrós lloch ocupa.

El seu sol enunciati, mostra prou clar la trascendència social y l'actualitat que tanca

per tòtes les classes socials alhora, essent una viva llàstima que les publicacions que poden ferho no dediquin lo degut espai a la seva propagació y comentari, a fi d'interesar al públic al seu estudi, de tanta utilitat ara com sempre.

¿Es per ventura molt corrent entre nosaltres trobar homes que serenament, reflexivament, desinteressadament, estudin y comentin aquestes entitats socials modernes que tant agitan y influixen en la manera de ser y en la marxa colectiva dels pobles adelantats, qu'haguem de deixar passar casi desaparecut un estudi tan complet com el del senyor Rahola, l'actual y digne President de l'Acadèmia de Jurisprudència y Legislació de Barcelona?

De cap manera. Nosaltres l'hem llegit atentament y per axò nos atrevim a exhortar als nostres compatriotes de tots los estaments a que'l llegixin, a que'l comentin, a que'l combatin si volen; però sobre tot a que'l llegixin. No se'n penedirà. Es la paga més petita que pot donar-se al autor d'un treball com el que'n occupa.

VI PINEDO de Kola Compost.
Tonich Nutritiu.
Kola, Coca, Guarana, Cacao y Acid-fosfòrich
Cura: Anèmia, Raquitisme, Malalties nervioses y del Cor, Afecions gástriques, Digestions difícils, Atonia intestinal. — Indispensable a las señoritas durante l'embarazo. — Premiat varies Expos. Sens rival pera nens y vells

ESPAÑA EN MARRUECOS. Crònica de la guerra del Rif per August Riera, publicada per la casa editorial Maucci. Un vol. de 416 planes. Preu: 3'50 pessetes.

Es la més completa relació de les operacions realisades per l'exèrcit espanyol al Nord de Marruecos, resultant un llibre interessant y de consulta en molts cassos. Va ilustrat ab abundància de fotografies y l'acompanya un mapa a quatre tintes de les posicions conquistades.

LA REVOLUCIÓN DE JULIO EN BARCELONA, por José Brissa. Maucci Hermanos, Barcelona. 1910. Preu: 2 pessetes.

Aquesta casa editora ha publicat aquest llibre, sens dubte'l més complet entre's variis qu'han vist la llum sobre'l mateix tema, puix abraça desde'l comensament de la guerra del Rif fins als últims del 1909. Ilustren l'obra més de cent fotogravats escampats en ses 352 planes de paper satinat.

L'ONCLE MAGÍ, novel·la per Alexandre Font. Barcelona. Biblioteca Juventut. MCMX.

No es pas un desconegut l'Alexandre Font pera que haguem de presentar-lo ab aquestes ratlles. Ses *Pàgines Festives* constitueixen un bell precedent del llibre que'n ocupa, y que recordaran segurament tots los que segueixen els diversos aspectes de la nostra renaxenta literatura.

L'Onkle Magí es una noveleta que, si no té situacions dramàtiques, ni amaga'l seu final ab sorpreses y fondes filosofies, fa, ab lo seu humorisme y fina observació, que's llegixi ab gust, fent nèixer l'esperança de que l'autor pot donarnos encara quelcom més delicat y més arrodonit que'l llibre actual, puix demostra reunir apreciables condicions pera conreuar el gènere.

EL PARTIT DE FOOT-BOOL ENTRE FRANCESOS Y ESPANYOLS
QUE TINGUÉ LLOC LO PASSAT DIUMENGE — (Ballell f.)

AYGUA COLONIA ORIVE

En bondat intrínseca y agradable perfum, supera a les extran-
gers de preus fabulosos. Per axò l'Aygua de Colonia nacional se-
ven tant. Pera mostra 3 ra. frasco. 4 llitres 16 ptes.—Dipòsits: Vicente Ferrer y C.º, Comers, 112, y Uriach y C.º, Mencada, 29; Farma-
cias del Dr. Gimeno, Plaça Real, 1, y Sanchis, Rambia del Mitx, 17.

ROSTRE SENS ARRUGUES

COM SE SEMBLA JOVE Y BELLA

Combinació especial pera les llegidores de "Ilustració Catalana Feminal" que se servixin del **CUPÓ GRATUIT** pera les arrugues

VALEDER PER AVUY

DESAPARICIÓ DE LES ARRUGUES DURANT EL SON

Fet per nosaltres un arreglo especial pera que nostres llegidors puguin obtenir informacions gratuïtes sobre la manera de treures les arrugues, no hi hà per què cap dona continui apareixent lletja per indiscrets solchs, deguts a la edat, als disgustos, a pesars o a enfermetats. El somni daurat de tota dona que hagi escapat a la influencia del temps, es el rostre sens arrugues; de modo que no es raro que numeroses comteses y altres senyores de alta societat hagin acudit a n els consells de Harriett Meta Smith, la famosa especialista de la bellesa. Moltes d'elles han recobrat ab allò apariencia tal de joventut que se les creu de deu ó vint anys menos de la edat que en realitat tenen, mostrantse, com es natural, satisfetes a més no poguer; puix el descubriment de aquesta especialista de la bellesa logra infaliblement treure tota arruga.

La Princesa Soumbatowa de Smolensk(Russia) nos escriví: «Durant cinch anys he empleat grans sumes de diner pera adquirir un remey contra les arrugues, però sempre en và; després de llegir vostre anunci he ensajat el triple sistema que va fer desaparèixer les meves arrugues en una sola nit sens que hagin tornat a sortir més».

La senyora Lluvià de Manresa (Espanya) escriví: «Mes arrugues desapareixeran completament en UNA SOLA NIT». La especialista de bellesa, de que tractem a qui's deu tan notable descubriment, se tragué les arrugues en tres nits, seguint sa pell actualment considerada com una de les més hermoses de París.

Constitueix, donchs, una bona sort pera nostres llegidors que s'hagin fet arreglo pera que puga adquirir informes gratuïts sobre tan maravellós descubriment qualsevol senyora que envii l'adjunt cupó immediatament.

Els tan numerosos resultats obtinguts, indiquen que la opinió y consells de la famosa especialista de bellesa deurién seguirla totes les dones que desitgin semblar joves y hermoses. No sols dit descubriment pera treure les arrugues ha merescut el

apoyo de senyores de la més elevada alcurnia, sinó que milers de americanes de la més alta societat y dels Pars anglesos proclamen y recomanen altament el descubriment de Harriett Meta Smith.

Havent analisat son método, els Jurats de varies Exposicions internacionals no han titubejat en concedir, a la inventora les millors recompenses, manifestades per medalles d'or. Els Gouverns francès y anglès li han otorgat patent, esperant actualment la del Govern de Washington que no ha de trigar. Ultimament ha obtingut en la Exposició internacional de Londres la gran copa d'honor.

El descubriment d'Harriett Meta Smith se recomana especialment a les senyores que disposin de poch temps pera consagrar a sa hermosura; puix sa manera es tan senzilla que n'hi hà prou ab alguns minuts del matí y altres pochs de la nit, pera produhir una transformació maravillosa y obtenir bonich rostre, verge d'arrugues. Ni pagant un miler de franchs pera un tractament especial de belleza, ja a París, ja a Londres ó Nova York, estem segurs de que no s'obtindrà rès comparable ab els resultats que'l senzill, inofensiu y maravellós tractament del que dihem que pot emplear qualsevol senyora per si mateixa, produheix en el rostre y en pochs dies. Axò tal vegada sembli exagerat, però sabem que no hi hà una paraula que no sia absolutament certa.

No feu més que enviar avuy mateix el cupó gratuit que va al peu y podrà jutjar per experientia propia. No olvidar que gracies a una combinació especial no es necessari l'enviò de diner: les explicacions son enterament franques. No hi hà més que tallar el cupó y enviarlo avuy, baix plech franquejat ab pessetes 0'25, y no olvidant el nom y senyes del interesat a Harriett Meta Smith, divisió 240, rue Auber, 7, París (Fransa) ab lo qual se rebràn indicacions complertes y a volta de correu, dintre de sobre lacrat y sens menbret. Escriure en francès o en castellà.

DESCONFIEU DE LES FALSIFICACIONS

Cupó de l'ILUSTRACIÓ CATALANA pera les arrugues GRATUIT PERA LS LLEGIDORS

Tallar aquest cupó y enviarlo avuy, ab nom y senyes a Harriett Meta Smith, divisió 240, rue Auber, 7 - París (Fransa) pera rebre informes complerts a volta de correu y absolutament gratuïts sobre **EL MEDI DE TREURE LES ARRUGUES**.

Firmar ab molta claretat:

Direcció.....

Població.....

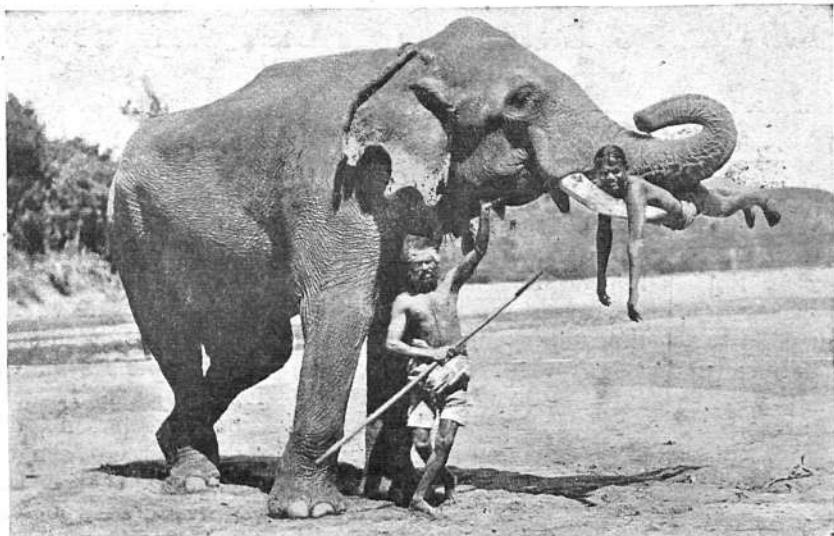

RODA'L MON Y TORMA AL BORN

VIATGE DE OLAGUER JUNYENT

AB UN PRÒLECH DE MIQUEL UTRILLO

Egipte, India, Australia, Filipinas, Xina, Corea, Japó, Canadá y Estats - Units

Illa de Ceylan. - Un elefant domèsticat.

ACABA DE SORTIR
::: LLIBRE NOU :::

CONSTA AQUEST LLIBRE DE 400 PLANES DE PAPER CUCHÉ AB 500 GRAVATS INTERCALATS ENTRE DIBUXOS DEL PROPI AUTOR Y FOTOGRAFIES, AB UN MAPA DE TOT EL VIATGE Y EL RETRAT DEL AUTOR, TOT BELLAMENT ENQUADERNAT AB TELA □ □ □ □ □

Preu: 15 pessetes

DE VENDA EN AQUESTA ADMINISTRACIÓ Y A LES PRINCIPALS LLIBRERIES DE CATALUNYA Y DEL EXTRANGER ::::

MIDÓ REMY
es el mes pur, el mes blanch y el mes fort de tots els midós pera planxar, del mon **De venda a tots els colmados, drogueries y ultramarins**

AL HOME

sufrint la impotència o altres malalties sexuals, s'adverteix que trobarà consells discrets, apropiats d'un metge competent y instruït, especialista experimentat, qui contestarà a cada demanda de informes franquejada de correu y indicarà com recobrar la salut perduda. Dr. Runster, Ginebra, 669, Suissa. Escrigui vosté avuy mateix

FORA CABELLS BLANCS!

—TINTURA SENS IGUAL—
Bayona-Pasaje

No n'useu d'altra que la sens igual de G. BERNET, farmacèutich químic de Bayona. Immillorable pera comunicar a les canes son primitiu color. Higiènica, inofensiva: d'us molt fàcil

!Cuidade ab les falsificacions!
De venda: Principals perfumeries,
drogueries, perruqueries

23 a 173 tr. per setmana a homes senyores y joves y sens deixar colació. Molthonorable, fàcil, no necessita cap coneixement especial. Venda assegurada. W. Horton, 56, Rue Carné Grand Montrouge (Seine) França

UNA SENYORA

ofereix indicar gratuïtament a tots els que patexin reuma ygota, neurastenia, asma, estòmach, diabetes, debilitat general, fluxos, anèmia, tisis, malalties nervioses, etz., un remey sençill, veritable maravella curativa, de resultats sorprenents, que una casualitat li feu conixer. Curada personalment, axí com nombrosos malalts, després de usar en và tots los medicaments preconisats, avuy, en reconexió etern y com de ber de conciencia, fa aquesta indicació, qual propòsit, purament humanitari, es la consequència d'un vot. Escriure a Carmen García, Aribau, 24, primer. — Barcelona.

LLIBRE NOU

HORES LLUMINOSSES

Poesies per MAGÍ MORERA Y GALICIA: ab un pròlech de JOAN MARAGALL

3 pessetes

Visions de la Palestina

PER
Miquel Costa y Llobera

Segona edició
Preu: 2 pessetes

IMPOTENCIA

dels DOS sexes
Radicalment curada a tots edat per les
PILDORES URANIA
Nou descubriment. — Inmens èxit
Tractament enèrgich y sens perill.
Curació garantida ab un sol frasc.
Discreció. — Frasc: 10 fy. ab instruccs.
Per correu ptes. 12-Laudent, farmac
31. Passatge du Havre. París

El País del plér

Poemet en cinch cants de
Joaquim Ruyra y Oms

Tres pessetes

ILUSTRACIÓ CATALANA - FEMINAL - Mallorca, 287. Barcelona - Suscripció: Un any 30 pessetes - Extranger: 35 franchs

Reservats tots los drets de propietat artística y literaria

Paper de Fills d'A. Fàbregas

Establiment gràfic Thomas-Barcelona